

IZVJEŠTAJ

o učešću delegacije Skupštine Crne Gore,
na Proljećnjem zasijedanju Parlamentarne skupštine NATO,
održanom u periodu 27-30. maja 2011. godine, u Varni, u Bugarskoj

Proljećnje zasijedanje Parlamentarne skupštine (PS) NATO održano je u periodu 27-30. maja 2011. godine u Varni, u Bugarskoj, a domaćin ovog značajnog skupa bila je delegacija Republike Bugarske pri PS Sjeverno-Atlanske Alijanse. Ovom prilikom delegaciju Skupštine Crne Gore činili su: Dragan Đurović, šef delegacije, i stalni član Vasilije Lalošević, dok je u svojstvu predstavnika stručne službe skupu prisustvovala sekretar delegacije Zorana Baćović.

Radno vrijeme komiteta je bilo raspoređeno u prije i poslije podnevni dio, u vremenu 9-13 sati i 14.30-18 sati, a Plenarna sjednica održana je posljednjeg dana zasijedanja, u terminu 8.30-11.45 sati.

Rad Parlamentarne skupštine NATO, ovom prilikom, odvijao se po sljedećem programu (u prilogu izvještaja nalazi se Program rada koji čini sastavni dio dokumenta):

Prvog dana zasijedanja, 27. maja 2011. godine, održan je sastanak Stalnog komiteta a potom i sastanak Parlamentarnog komiteta NATO-Rusija, u čijem radu učestvuju članovi Stalnog komiteta i lideri delegacije Federacije Rusije. Nakon toga održana je sjednica sekretara delegacija tokom kojeg su predstavnici organizatora i domaćina skupa pružili detaljne instrukcije u vezi sa predstojećim radom a razgovarano je i o organizacionom aspektu skupa. U pogledu planiranih aktivnosti PS NATO učesnicima su predstavljene preduzete radnje na pripremi 57. Godišnjeg zasijedanja, koje će biti održano u Bukureštu, u Rumuniji u periodu 7-10. oktobra 2011. godine, kao i planirane aktivnosti komiteta za predstojeći period.

Drugog i trećeg dana zasijedanja, 28. i 29. maja 2011. godine, održani su sastanci: Političkog komiteta, Komiteta za civilnu dimenziju bezbjednosti, Komiteta za ekonomiju i bezbjednost, Komiteta za odbranu i bezbjednost i Komiteta za nauku i tehnologiju.

U radu Političkog komiteta, Komiteta za ekonomiju i bezbjednost i Komiteta za odbranu i bezbjednost učestvovao je šef delegacije Dragan Đurović, dok je Vasilije Lalošević učestvovao u radu Komiteta za civilnu dimenziju bezbjednosti i Komiteta za nauku i tehnologiju.

Prije prelaska na rasprave po temama predstavljenim u nacrtima izvještaja, na sastancima navedenih radnih tijela Parlamentarne skupštine NATO, usvojeni su predlozi zapisnika sa sjednica održanih tokom 56. Godišnjeg zasijedanja u Varšavi, u Poljskoj, u periodu 12-16. novembra 2010. godine, dok je okončanje radnog dijela drugog i trećeg dana dana obilježilo i predstavljanje budućih aktivnosti komiteta.

Tokom sastanka Političkog komiteta uvodnim izlaganjem ne temu Novi Strateški Koncept iz ugla Bugarske, sa posebnim osvrtom na pitanja novih partnerstava i izazova u procesu realizacije ovog dokumenta, učesnicima se obratio bivši ministar odbrane Bugarske, Nickolay E. Mladenov, koji je istakao visok stepen posvećenosti Alijanse partnerstvima i zaključio da NATO, iz ugla ovog dokumenta, ima više partnerstava nego zemalja članica u svom sastavu. Ukazao je na tri pozitivna aspekta Koncepta, i to: prepoznavanje značaja ekonomija Zapadnog Balkana, na značaj energetske bezbjednosti i sprovođenje politike otvorenih vrata. U nastavku rada, razmotren je Nacrt izvještaja generalnog izvjestioca Assena Agova iz Bugarske na temu „Rastući uticaj Kine i mogući uticaji na NATO“ u kojem su posebno naglašeni sljedeći aspekti: okolnost da ova država ima najbrojniju populaciju kao i armiju, po obimu ekonomije druga je u svijetu, treća je nuklearna sila i najveći je potrošač energije. Učesnici su raspravljali o povećanoj ulozi Kine u međunarodnim poslovima, spoljnoj i bezbjednosnoj politici, odnosima sa NATO, odnosu prema Avganistanu, pitanju Centralne Azije i drugim značajnim pitanjima. Imajući u vidu iznijeto, kao i činjenicu da tokom posljednjih godina Kina značajno učestvuje u globalnim političkim i bezbjednosnim debatama, učesnici su ocijenili da se širenje kineskog uticaja značajno odražava na države članice NATO. S iznijetom u vezi, preporučeno je jačanje odnosa sa NATO, posebno iz razloga što bi Kina mogla imati odlučujuću konstruktivnu ulogu za pitanja globalnog i regionalnog bezbjednosnog potencijala, kao i činjenice da, na međunarodnoj sceni, Kina postaje akter sa rastućim uticajem, akter čije djelovanje već pogađa brojna područja relevantna za bezbjednosne interese NATO država. Potom je učesnicima predstavljen Nacrt izvještaja Podkomiteta o NATO partnerskim odnosima izvjestioca Daniel Bacquellanie iz Belgije, na temu: „Bjelorusija u kontekstu nepovoljnog partnera“ u kojem je posebno naglašen značajan geografski položaj ove države, posebno iz aspekta energetske bezbjednosti. Tokom rasprave je ukazano da, u ovoj oblasti, Bjelorusija predstavlja važan koridor između Rusije i Evrope i da pitanjima koja su predmet rasprave, u prethodnom periodu, nije poklonjena pažnja. U obrazloženju Nacrta izvjestilac je predstavio odnose sa Bjelorusijom, Rusijom, potom Evropskom unijom i NATO, i istakao da je nakon poslednjih predsjedničkih izbora sprovedenih u decembru 2010. godine, šansa za poboljšanje odnosa sa Zapadom svedena na najmanju mjeru. Tokom sastanka, učesnici su ocijenili da NATO i Evropska unija trebaju ostaviti mjesto za dijalog sa Bjelorusijom, cijeneći njenu značajnu ulogu na planu evropske bezbjednosti i stabilnosti, i pored činjenice da trenutno posjeduje svojstvo nepovoljnog partnera. Takođe, članovi Političkog komiteta su razmotrili Nacrt izvještaja Podkomiteta o transatlanskim odnosima na temu: „Avganistan u regionalnom kontekstu“ izvjestioca g. John Dyrby Paulsen-a iz Danske.

Tokom sastanka Komiteta za civilnu dimenziju bezbjednosti Generalni izvjestilac Lord Jopling iz Velike Britanije predstavio je Nacrt izvještaja na temu: „Informaciona i nacionalna bezbjednost“, u kojem je naglasio vezu između Informacione ere i nacionalne bezbjednosti danas, uslijed koje, posmatrano iz ugla skorih dešavanja koja su zaokupila širu javnost, poput „Cablegate“ skandala, pojam tajnosti treba posmatrati u izmijenjenom značenju. Izvjestilac je posebno istakao da NATO i zemlje članice trebaju aktivnije uključiti privatni sektor u pitanja informacione bezbjednosti i u svoje programe inkorporirati cyber politike ovih činilaca. Učesnici sastanka su zaključili da bi iz razloga prevencije od potencijalnog optuživanja za djelovanje u sektoru informacione bezbjednosti, strogo postavljeni principi koji regulišu ova pitanja morali biti potkrijepljeni mjerama koje obezbjeđuju demokratski nadzor sektora. Uslijedila je prezentacija

šefa Odjeljenja za političke nauke sa Novog Bugarskog univerziteta, Dr Antony Galabov-a, o Regionalnim razvojnim procesima i izazovima na Balkanu, u kojem je istakao da su pred države ovog dijela Evrope, nakon sveukupnih dešavanja, postavljeni srodni izazovi te da je interes svih realizacija postavljenih ciljeva kroz reformske procese, postizanje stabilnih ekonomija i dostizanje standarda za članstvo u zajednici evropskih država. Potom, učesnici sastanka su razmotrili Nacrt izvještaja Specijalnog izvjestioca Vitalino Canas-a iz Potrugala, na temu „Novo o izazovima upravljanja u Avganistanu“, u okviru kojeg je posebno naglašeno pitanje upravljanja u Avganistanu, nakon čega je uslijedila rasprava o naporima u procesu rekonstrukcije i stabilizacije ovog područja. Nakon diskusije, učesnici su ocijenili da je ovom pitanju neophodno posvetiti veći stepen pažnje, posebno imajući u vidu kompleksnost teme i moguće implikacije njegove nerealizacije, i da djelotvornijem upravljanju u Avganistanu mogu doprinijeti: parlamentarni i lokalni izbori, efikasna borba protiv korupcije, organizovanog kriminala i zloupotrebe političkog uticaja, trgovine drogom, povećanje fondova za procese obučavanja civilnog stanovništva i dr. Takođe, učesnicima je predstavljen i Nacrt izvještaja Podkomiteta o demokratskom upravljanju na temu: „Ukrajina: unutrašnja dinamika i spoljno-politički prioriteti“, izvjestioca Lucio Malan-a iz Italije.

Tokom sastanka Komiteta za ekonomiju i bezbjednost Generalni izvjestilac Simon van Driel iz Holandije predstavio je Nacrt izvještaja koji je obradio temu: „Suprotstavljanje nepovoljnom fiskalnom okruženju - ekonomske i bezbjednosne implikacije fiskalne konsolidacije“, kojim je, između ostalog, ukazao na izuzetno nepovoljne ekonomske prilike u posljednje tri godine, preciznije rečeno najviši nivo recesije od Drugog Svjetskog rata do danas. Nakon diskusije koja je objedinila i pitanja konsolidacije, ekonomskog oporavka, nivoa nezaposlenosti zaključeno je da iako recesija predstavlja čisto ekonomsku pojavu, ona ima snažne odraze na politička i strategijska pitanja u državama, posmatrajući je iz ugla direktnog uzročnika smanjenja budžetskih sredstava opredjeljenih za odbranu. Nastavak rada sastanka obilježila je prezentacija zamjenika ministra odbrane Bugarske, Avgustiae Tzetkova-e, na temu Izgradnje integriteta u NATO odbrambenim inicijativama i njegovim ekonomskim implikacijama, tokom koje je ukazala na negativne uticaje globalne ekonomske krize u svjetlu kreiranja politika vlada. Istakla je da, u postojećim uslovima, zemlje članice trebaju pronaći nove nivoe transnacionalne saradnje i modele potrošnje budžetskih sredstava opredjeljenih za odbranu, sa ciljem prevazilaženja problema sa kojima su suočene i izgradnje održivog sistema. Uslijedila je rasprava o Nacrtu izvještaja Podkomiteta o ekonomskoj saradnji i konvergenciji Istoka i Zapada o „Ekonomiji na Balkanu: regionalnim preprekama, smetnjama i globalnoj krizi“ izvjestioca John Sewel-a iz Ujedinjenog Kraljevstva. Ovim dokumentom izvjestilac je posebno ukazao na činjenicu da su se u zemljama Zapadnog Balkana posljedice globalne ekonomske krize osjetile sa zakašnjenjem, upravo iz razloga njihovog neegzistiranja na globalnom ekonomskom tržištu u vrijeme nastanka krize, te da će oporavak pored redovnih aktivnosti iziskivati i procese dubokih reformi sistema, djelotvornu borbu protiv korupcije i organizovanog kriminala, ostvarenje procesa regionalnog pomirenja i dr. Izvjestilac je ukazao da su, u svjetlu dešavanja u proteklih 20 godina, pred sve države ovog regiona, postavljeni slični izazovi te da je proces oporavka veoma osjetljiv. Prilike na ovom području sagledane su i iz aspekta napretka koji su ove države, svaka ponaosob, ostvarile na različitim poljima, i to iz ugla ravnoteže finansijskog sistema, njegove održivosti, stepena nezaposlenosti i dr. Značajno je istaći da su Nacrtom izvještaja,

među ostalim, predstavljene ekonomske prilike u Crnoj Gori, uz naznaku da su se uticaji svjetske ekonomske krize na ovom području osjetili tek počev od 2008. godine, da je ovo država koja je nakon mirnog ostvarenja nezavisnosti u 2006. godini snažno, gotovo rekordno, privukla strane investicije i da posljednjih godina bilježi rast. Posebno je naglašen značaj potpisivanja Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju sa Evropskom unijom i Sporazuma o viznoj liberalizaciji, i činjenica da je na evropskom putu neophodno ispuniti i dodatne uslove kao rezultat političkih reformi i napretka u borbi protiv organizovanog kriminala i korupcije. Učesnici skupa su zajednički ocijenili da je Crna Gora zvaničnim dobijanjem statusa kandidata za članstvo u savez evropskih država napravila značajne iskorake, i da je sa započetim reformama neophodno nastaviti. Takođe, u dijelu Nacrta koji tretira probleme i uzročnike sa kojima su suočene zemlje Zapadnog Balkana, u smislu moguće nestabilnosti u regionu, u Nacrtu su navedeni pitanje Kosova, spor oko zvaničnog imena Makedonije i kriza u Bosni i Hercegovini. Uslijedilo je razmatranje nacrta izvještaja Podkomiteta za trans-atlanske ekonomske odnose na temu: „Pronalaženje djelotvornih rješenja za Avganistan: djelovanje Međunarodne zajednice u izgradnji i funkcionisanju ekonomije i društva“ izvjestioca Jeppe Kofod-a iz Danske.

Započinjanje rada sastanka Komiteta za odbranu i bezbjednost obilježilo je izlaganje ministra odbrane Bugarske, Anyu Angelov-a, o sveobuhvatnoj viziji NATO-a, koji je informisao o donošenju nove Strategije nacionalne bezbjednosti i ukazao na njen značaj u kontekstu nedavno usvojenog Novog Strateškog Koncepta na Samitu u Lisabonu. Naglasio je da će Bugarska, u predstojećem periodu, posebnu pažnju pokloniti pitanjima energetske bezbjednosti koju temu je ocijenio aktuelnom i vitalnom. Istakao je da Nacionalna Strategija počiva na principima: pružanja doprinosa misijama NATO, posebno u Avganistanu, izgradnje i povećanja raspoloživih kapaciteta za pružanje kolektivnog odgovora na bezbjednosne prijetnje u svijetu i dr. U nastavku, Generalni izvjestilac Sven Mikser iz Estonije govorio je o: „Tranziciji u Avganistanu i procjeni uloženi napore na planu bezbjednosti“, posebno iz aspekta Novog Strateškog Koncepta, i tadašnje objave nove faze u odnosima sa Avganistanom. Razmotreni su pojedini elementi strategije ISAF-a, njihov uticaj na proces uspostavljanja bezbjednih zona i mogućih reakcija neprijatelja. Poseban osvrt učesnici su napravili na proces preuzimanja upravljanja u pojedinim područjima Avganistana počev od 2011. zaključno sa 2014. godinom. Uslijedila je rasprava o Nacrtu izvještaja Podkomiteta o budućim bezbjednosnim i odbrambenim sposobnostima na temu: „Raketna odbrana: put za NATO“ izvjestioca Raymond Knops-a iz Holandije, kojim je ukazao na dva polazišta Novog Strateškog Koncepta, i to: razvitak sposobnosti za odbranu populacije i teritorije od mogućih napada, kao ključnog elementa kolektivne bezbjednosti, i unaprijeđenje saradnje sa Rusijom na planu raketne odbrane. Učesnicima sastanka Političkog komiteta predstavljen je i Nacrt izvještaja Podkomiteta o transatlanskoj saradnji u oblasti odbrane i bezbjednosti na temu „NATO operacije u kontekstu Novog Strateškog Koncepta i Evropske unije kao operativnog partnera“.

U okviru sjednice Komiteta za nauku i tehnologiju Generalni izvjestilac David Scott iz Sjedinjenih Američkih Država govorio je o: „Suprotstavljanju prijetnjama biološke i hemijske prirode“, uz ocjenu da hemijsko a posebno biološko oružje, shvatajući njihove dalekosežne posljedice, i dalje, predstavljaju ozbiljnije prijetnje po bezbjednost u svijetu. Ova okolnost je uzrokovala da pojedine države, cijeneći rastuću opasnost, pokrenu program za smanjenje rizika i mogućih posljedica od dejstava biološkog i hemijskog oružja. Učesnici sastanka su zaključili da države

članice NATO Saveza i partnerske zemlje trebaju preduzimati zajedničke akcije i ostvariti intenzivnu saradnju na planu suprotstavljanja opasnostima od biološkog i hemijskog oružja. Potom, uslijedila je rasprava o Nacrtu izvještaja na temu: "Suprotstavljanje avganistanskoj pobuni: nisko-tehnološke prijetnje, visoko-tehnološka rješenja" Specijalnog izvjestioca Pierre Claude Nolin-a iz Kanade. O Nacrtu izvještaja Podkomiteta o energetske bezbjednosti i bezbjednosti okruženja na temu „Bezbjednost u oblasti hrane i vode: Implikacije za euro-atlansku bezbjednost“ govorio je izvjestilac Philippe Vitel iz Francuske, i ukazao na teške posljedice krize u oblasti hrane iz 2007/2008. godine i ponovne reakcije u 2011. godini. Takođe, razmotreni su aspekti njene uslovljenosti sa krizom vode, uz zaključak učesnika da ova kriza, uslijed snažnih i dalekosežnih posljedica koje proizvodi, vrši direktan uticaj na političku bezbjednost u državama. Nacrt ovog dokumenta ponudio je delegatima analizu dugoročnih trendova na planu bezbjednosti vode za piće i kratkotrajnih rizika za globalnu bezbjednost u oblasti hrane, kao i prikaz trenutnih politika u oblasti nauke i tehnologije radi boljeg upravljanja ovim ograničenim izvorima.

Četvrtog dana zasijedanja, 30. maja 2011. godine, održana je Plenarna sjednica tokom koje su se učesnicima obratili: predsjednik NATO Parlamentarne skupštine, Dr Karl A.Lamers; predsjednik Narodne skupštine Bugarske, gđa Tsetska Tsacheva; premijer u Vladi Bugarske, g.Bojko Borisov; generalni sekretar NATO i predsjedavajući Sjeverno Atlanskog Savjeta, g. Anders Fogh Rasmussen; specijalni savjetnik Predsjedavajućeg Savjeta za bezbjednost na ukupnom planu iz Japana, Masataka Suzuki i predstavnik Komande združenih snaga iz Napulja, komandir, admiral Samuel Locklear III. Nakon izlaganja generalnog sekretara NATO i specijalnog savjetnika iz Japana uslijedila su pitanja učesnika i odgovori govornika, a potom izjašnjavanje delegata o predloženim finansijskim dokumentima.

Pošto je iscrpljen dnevni red, predsjedavajući je uz ocjenu da je Proljećnje zasijedanje Parlamentarne skupštine NATO u 2011. godini uspješno realizovano, pozvao delegate na 57. Godišnje zasijedanje, koje će biti održano u periodu od 7-10. oktobra 2011. godine, u Bukureštu, u Rumuniji, i zaključio rad sjednice.

PRIPREMILA:

SEKRETAR DELEGACIJE

Zorana Bačović,s.r.

ŠEF DELEGACIJE

Dragan Đurović,s.r.